

præminentia, potentia, seu potestatis, excellentia, vel dignitatis existat, frater, filius, vel nepos eorum ad tempus, vel in perpetuum, seu quisvis alius ultra annale spatium quovis modo, colore, vel causa, per se, vel per aliam personam quomodolibet submittendam, in Senatorem, Capitaneum, Patricium, aut Rectorem, vel ad eisdem urbis regimen, seu officium nominetur, eligatur, seu alias etiam assumatur absque licentia sedis Apostolicæ specialiter exprimentes. Quod si secus factum fuerit, nominationem, electionem, & assumptionem huiusmodi decernimus esse nullas, ac carere omni robore firmitatis, & non solum nominatores, electores, & assumptores, verum etiam nominati, electi, & assumpti, si huiusmodi nominationi, electioni, seu assumptioni consenserint, aut se de ipsi quolibet modo intromiserint, intendentes, & obediens eisdem, & in hoc omnes dantes ipsi nominatoribus, electoribus, assumptoribus, aut nominatis, electis, vel assumptis, auxilium, consilium, vel favorem, publice, vel occulte, cuiuscunque dignitatis, vel præminentia, conditionis, aut status extiterint, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, ac nihilominus ipsos nominatos, electos, seu assumptos, si contra constitutionem præsentem prædictis nominationi, electioni, vel assumptioni consenserint, aut se quoquo modo illis ingesserint, & eorum posteros in perpetuum omnibus feudis, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, gratiis, & honoribus, quæ a prædicta, seu aliis tenent Ecclesiis, censemus esse privatos: ita quod illi, ad quos eorum collatio, concessio, seu dispositio pertinet, refumendi ea, aut retinendi, concedendi, seu conferendi aliis, seu de ipsis etiam disponendi [prout ad eos pertinet] liberam habeant potestatem, & ne taliter nominati, electi, vel assumpti de sua pertinacia, vel contemptu valeant gloriari, nos quælibet mandata, præcepta, ordinationes, & statuta, quæ fecerint, omnesque sententias, quas tulerint, & quicquid penitus, in contractibus, & obligationibus, seu quibuscunque aliis urbis nomine, vel tanquam Senatores, Capitanei, Patricii, aut Rectores, vel Officiales ipsius egerint, irrita prorsus exnunc, & vacua nunciamus. Iudices vero, & Tabelliones, qui super his, aut eorum aliquibus contra præsentis constitutionis edictum patrocinari, vel instrumenta conficere forte præsumperint, iudicatus, & tabellionatus officii se noverint esse privatos. Contemptores quoque, seu violatores præmissorum, vel aliquorum, vel alicujus eorum ab huiusmodi excommunicationis sententia [præterquam in mortis articulo] absolvi non possint, nisi per Romanum Pontificem, vel de ipsius petita, & obtenta licentia specialiter: non obstantibus aliquibus privilegiis, indulgentiis, concessionibus, constitutionibus, consuetudinibus, & statutis quacunque firmitate vallatis, quæ in præmissis omnibus nolumus aliquibus, vel alicui suffragari: sed omnia quoad illa decernimus non tenere. Ut autem cives Romanorum, qui ex ipsa urbe naturalem duxisse noscuntur originem, aut quisvis alii, qui in ipsa, ejuſve territorio, non advenæ, sed continui habitatores extiterint, quoad honores ipsius urbis, aut regimen, gratiosis functionibus potiantur: non intendimus, quod præsens constitutio tales excludat, quin ad unum annum duntaxat, vel ad

a Vid. l. 1. §. 2. ff. de grad. & Bart. in l. omnes populi. gloss. in c. nonnulli. de script. b Dicit Pet. de Anch. nisi hoc fuisset expressum p. a. n. privationis feudi, non transiit in filium, quod tamen ipse latus distinguit Font. c Quia tunc nulla est casuum reservatio, & ideo omnes Sacerdotes quoslibet penitentes a quibusvis peccatis, & censuris absolvi possunt. Conc. Trid. sess. 14. c. 7. de cas. reserv. d al. ut autem cives Romani. e al. extiterint.

aliud tempus brevius nominari ad ipsius regimen, & officium eligi valeant, ac assumi: etiam si prædictorum Principum, & aliorum fratres, filii, vel nepotes existant: aut etiam si extra urbem, & ipsius territorium sub nomine comitatus, baronia, seu cuiuscunque alterius tituli in hominibus, vel locis aliquibus jurisdictionem, seu potestatem aliquam temporalem, vel perpetuam obtinerent: dummodo prædicta jurisdictione, vel potestas extra urbem, & territorium præfata consistens non tantæ præminentia, vel notabilis potentatus existat, quod eam b obtinentes ejus occasione, vel causa cum aliis exclusis a dicto urbis regimine [ut præmittitur] præsentis constitutionis oraculo rationabiliter includantur.

C A P. XVIII.

Canonice cathedralis Ecclesiæ ipso iure, vel per sententiam [præterquam in casu negligentia] eligendi potestate privatis, ad Papam jus devolvitur eligendi: in inferioribus Ecclesiis semper ad proximum superiorem devolvitur. h. d. Bonifacius VIII. (an. 1299. Rome.)

Quamquam in casu c negligentia sit statutum a jure, ut Ecclesiæ cathedrali vacante, si per eos, ad quos spectat, non fuerit electio de Prælo intra tempus debitum celebrata, eligendi potestas ad superiorem proximum devolvatur: hoc tamen non est ad casum alium extendendum. Igitur si electores in huiusmodi Ecclesiæ vel ipso jure, cum eligant scienter indignum, vel per sententiam, cum formam traditam in generali d Concilio non observant, eligendi potestate priventur: non ad dictum superiorem, sed ad Romanum Pontificem potestas eadem devolvitur. Secus autem in inferioribus Ecclesiis est censendum.

C A P. XIX.

Constitutione, Ut circa, non satisfecit appellans, qui disjunctive juravit se credere opposita esse vera, vel quæ sufficere deberent ex eis. Joan. Andr.

Idem.

IS, qui contra electionis formam, vel electi personam aliqua obiciens ad sedem Apostolicam appellavit, corporali a se præstito juramento, quod illa, quæ in appellatione sua expresserat, vel ea, quæ de ipsis deberent sufficere, vera esse credebatur, & se posse probare: non est super objectis, vel expressis huiusmodi audiendus. Cum non simpliciter, sicuti tenebatur juxta constitutionem felicis recordationis Gregorii Papæ X. prædecessoris nostri editam in Concilio generali Lugdunensi, juraverit, expressa eadem, seu objecta se credere vera esse, & se posse probare, sed indeterminate illa, vel ea, quæ deberent sufficere de eisdem.

C A P. XX.

Qui contra certam personam, ne eligatur, appellat, constitutionem, Ut circa, servare tenetur. Joan. Andr.

Idem.

Qui contra certam, & nominatam e personam, ne ab aliis eligatur, ad sedem Apostolicam, antequam fiat electio, duxerit appellandum, debet per omnia in appellando servare formam constitutionis felicis recordationis Gregorii Papæ X. prædecessoris nostri [Ut si circa] editæ

a al. in nominibus. b Dicitur, eam, deest in manuscr. Codicib. c Pœna imposta per jus in casu negligentia non includit casum delicti, & sic non parificatur negligentia, & delictum. In Conc. Later. gener. sub Innoc. III. c. 23. d In gen. Concil. Later. sub Alex. III. cap. 24. e Potest dici persona certa licet suo nomine non nominetur. tit. de rest. c. licet ex quadam. f Nota argumentum, quod alleganti aliquid statutum sufficit, quod allegat principium ipsius, absque eo quod totum extensum producat. sup. c. proximo. Dom.

editæ in Concilio Lugdunensi, ac si electione jam facta eum contingeret appellare. Alioquin non observans, pœnæ constitutionis ejusdem se noverit subiacere.

C A P. XXI.

Si compromissum est in plures, ut eligant, per unum faciendæ est electionis pronuntiatio, sicut quando proceditur per formam scrutinii: aliter electio facta non tenet. Joan. Andr.

Idem.

Sicut a cum per formam scrutinii ad electionem proceditur, est per unum pronuntianda, & faciendæ communis electio secundum canonicam instituta: sic & per unum debet fieri, cum per formam proceditur compromissi. Quamvis in arbitris compromissarii lex a humana innuat, quod ab eis omnibus sit pronuntiatio faciendæ: alioquin a pluribus compromissariis facta simul electio eo ipso viribus e non subsistat.

C A P. XXII.

Decret. supra eodem, licet canon. in collegiatis parochialibus Ecclesiis, & assumptis ad ipsarum regimen, locum non habet. Joan. Andr.

Idem.

Statutum d felicis recordationis Gregorii X. Papæ prædecessoris nostri de iis, qui ad parochialium Ecclesiarum regimen assumuntur, promovendis ad Sacerdotium intra annum, alioquin eisdem Ecclesiis sint privati: quod [cum sit pœnale] restringi potius convenit, quam laxari: declaramus ad collegiatis Ecclesiis, etiam si alias parochiales extiterint, & ad assumptos ad earum regimen non extendi, sed antiqua jura servari debere potius in eisdem.

C A P. XXIII.

Si Compromissarius secundum traditam sibi metam (scrutatis, & in scriptis redactis voluntatibus singulorum) illum eligat, in quem non major pars Capituli, sed plures aliorum comparatione consenserunt: non tenet electio, cum præter formas Concilii fuerit celebrata. Joan. Andr.

Idem.

SI cui eligendi potestas data fuerit sub hac forma, ut ipse secreto, & sigillatim votis singulorum de Capitulo exquisitis, & in scriptis redactis illum eligat, in quem plures de Capitulo partium g comparatione minorum consenserint, licet consentientes majorem partem totius Capituli non attingant, ipseque factus huiusmodi scrutinio, & in scriptis redacto juxta traditam sibi formam eum, in quem non major pars, sed plures de dicto Capitulo, quam in quinquam alium direxerunt vota sua, duxerit eligendum: talis electio (cum præter formas, quas generale Concilium servari statuit in electionibus celebrandis, decernens eas, si aliter fierent, non valere, fuerit attentata) robor non obtinet firmitatis.

C A P. XXIV.

Ex vocatione quocunque modo facta in discordia de Religioso mendicante ad prælaturam extra administrationem sui ordinis, non acquiritur illi jus, nec consentire poterit etiam de Prælati licentia. Idem de vocatione facta a minori parte numero ad quamlibet prælationem de religioso non mendicante: & secus factum irritum decernit. Et ponit istud cap. unum speciale in mendicantibus. Joan. Andr.

a Vid. Conc. Lat. sub Innoc. III. c. 24. ubi traduntur varie electionum forme. b Leges civiles possunt allegari in foro canonico: de quo supra de nov. oper. nunt. c. 1. & 2. Doct. c. al. subscrit. d Vid. Card. Conf. 30. e C. licet Canon. Idem habet. qualitercunque sit provisum de parochiali Ecclesiæ: cum dicat textus, assumuntur, quod congruit cuilibet modo provisionis. f Nota, jura pœnalis stricte esse interpretanda. c. in pœnis. de reg. juris. g Appellatione majoris partis intelligitur de majori parte totius, non autem de majori parte comparatione aliarum minorum.

Idem.

Quorundam a oculos sic vitium ambitionis excæcat, quod quasi suæ professionis immemores, qua contemptum honoribus, abjectis divitiis, spretisque deliciis arbitrium proprium subjugarunt alterius ditioni, retro respiciunt ad aratrum manu missa, dum præcipitanter ruunt in litigiorum anfractus, & b causarum strepitibus se involvunt, & extra administrationes proprii ordinis solium prælaturæ conscendere moluntur, electionibus, postulationibus seu provisionibus de se in discordia celebratis, improvide præstando consensum, præbendi assensum a suo superiore nonnunquam extorta licentia potius, quam obtenta: ex quo animarum, & Ecclesiarum dispendia noscimus provenisse, & proventura majora in antea verisimiliter formidamus. Volentes igitur huic pesti salubri remedio obviare, præsentis constitutione sancimus, ut nulli Religioso Prædicatore, Minorum, Eremitarum sancti Augustini, aut quorumlibet mendicantium ordinum ex electione, postulatione, provisione, seu vocatione ad aliquam extra administrationem sui ordinis prælaturam in discordia de se facta jus de cætero acquiratur: nec eorum aliquis tali electioni, postulationi, provisioni, aut vocationi quoquo modo valeat consentire: etiam si magistri, aut ministri, vel prioris generalium eorundem ad id accesserit licentia, vel consensus. Circa c Religiosos quoque alios cuiuscunque conditionis, vel status existant, volumus hoc servari, ut nec ipsi electionibus, postulationibus, provisionibus, aut vocationibus, a minori parte numero ad prælationes quaslibet de se factis (quæ hoc ipso, quod a minori parte processerint, nullum prorsus tribuant jus eisdem) suum audeant præstare consensum: etiam si super hoc assensum, vel licentia suorum intervenerit Prælatorum. Nos enim quicquid contra præmissa, vel eorum aliquod a quoquam contigerit attentari, omnino decernimus irritum, & inane.

C A P. XXV.

Non potest electus duas electiones prosequi, petendo confirmationem ex illis: etiam si protestetur se contentum altera, per quam consequi possit suæ intentionis effectum: necesse ergo habet alteram eligere: qua electa, ad alteram redire non poterit. Joan. Andr.

Idem.

UT quis duas d electiones de se in aliqua Ecclesiæ celebratas prosequatur insimul, & confirmationem petat ex eis (cum non nisi ex una ipsarum valeat jus habere) rationi consonum non putamus: etiam si se contentum esse velle altera, per quam suæ intentionis consequi possit effectum, in initio protestetur. Oportet ergo eum (ne cum ipsius Ecclesiæ, vel sui adversarii, si quem habet, discrimine in incerto vagetur) eligere, quam prosequi velit ex illis, & confirmationem petere tantummodo ex eadem: regressum ad aliam, cui per electionem alterius renunciat, sibi que jus ex ea non competere profiteri videtur, nullatenus habiturum.

C A P. XXVI.

Si electus non consentit, vel post consensum renunciat, vel movitur, vel propter occultum sui vitium electio cassatur: eligentes ad eligendum extrunc integrum tempus habebunt: nisi circa id egerint fraudulenter. Joan. Andr.

Idem.

a Declarat hunc text. prout in Clem. quod circa. de elect. b dictio, & deest in manuscr. Luc. 9. c. 6. d Nora ex hoc c. posse quem obtinere duplicem electionem in eadem Ecclesiæ, tamen confirmationem quæere non posse, nisi ex una. Item non posse aliquem causare titulum super eadem re, nisi ex una causa. vide text. in c. inter dilectos de fide instrum.

Idem Bonifacius VIII. (an. 1299. Romæ.)

SI electio ex eo non fortiaur effectum, quia electus consentire recusat, vel post consensum renunciat juri suo, aut forte diem claudit extremum, seu propter occultum ejus vitium irritatur, electores (qui jam fecerant quod spectabat ad ipsos, intra juris terminum eligendo) habebant a dissenfu, renunciatione, morte, vel irritatione predictis, ac si vacatio nova esset, tempus integrum ad electionem aliam celebrandam: dummodo nil fraudulenter egerint in præmissis.

CAP. XXVII.

Si Religiosus non obrenu licentia consentit electioni de se facte extra suum monasterium, non valet consensus, & irrita est electio.

Idem.

SI Religiosus a (cujus arbitrium b non ex sua, cum velle vel nolle non habeat, sed ex illius, quem vice Dei supra caput suum posuit, & cujus imperio se subiecit, voluntate dependet) electioni de se ad prælationem aliquam extra suum monasterium, vel suam Ecclesiam celebratæ, sui superioris, qui dare ipsam valeat, non petita licentia, & obrenu præsumperit consentire, consensus sic præstitus non teneat, & in pœnam præsumptionis illius electio eadem ipso facto viribus vacuetur omnino.

Solus Superior sine conventu dare potest suo Religioso consentiendi, & transeundi licentiam. h. d.

§. 1. Quia vero utrum Religiosis consentiendi electionibus de se factis, & ad prælationes, ad quas electi fuerint, transeundi a suis Superioribus, sine fratum c consilio, licentia dari possit (cum jura super hoc sint varia) dubitatur interdum: Nos ad hujusmodi dubitationem tollendam, & ut ordinationes Ecclesiarum ac monasteriorum, in quibus tales electi extiterint, celerius & facilius valeant expediri: decernimus, ut iidem Superiores (suis irrequisitis conventibus) electis hujusmodi consentiendi, & transeundi liberam dare facultatem.

CAP. XXVIII.

Monachus in Abbatem eligi non potest, nisi sit expresse professus. Ad dignitatem autem Episcopalem & in seculari, & in regulari Ecclesia talis eligi poterit.

Idem.

Nullus Religiosus d ad Abbatiam seu prælaturam suam, vel alterius religionis de cætero eligatur, nisi antea fuerit ordinem regularem expresse professus. Quod si se eius actum e fuerit, eo ipso irritum habeatur.

Ad dignitatem vero Episcopalem (ad f quam novitii eliguntur interdum) talem in secularibus, vel regularibus Ecclesiis eligi minime prohibemus.

CAP. XXIX.

Forma electionis tradita per decr. supra eod. Cum dilecti, non est sublata per sequens Concilium: Quia propter. h. d. Joan. Andr.

Idem.

Cum expedit concordare jura juribus, & eorum correctio nes (si sustineri valeant) evitari: Decretalem felicis recordationis Innoc. Papæ III. prædecessoris nostri, quæ innuit sub ea forma posse in electionibus licite g compromitti, ut compromissarii secreto, & sigillatim voluntatibus omnium inquisitis, illum, in quem major & sanior pars Capituli consenserit, eligere teneantur, declaramus abrogatam non esse per subsecutum Concilium generale: imo potest in ipsis electionibus ut prius procedi licite per eandem.

a Vid. Clem. cum concessa, de elect. & Extrav. Benediciti, que incipit. Si religiosus de elect. b vid. text. iv. c. vii. judic. Dom. c Nota quod Monachi dicuntur fratres. c. causam. sup. de jud. Dom. allegat. ibi c. pen. infr. eod. de privil. Font. d vid. Clem. rum rationi. de elect. e al. ita: factum fuerit. f al. ita: ad quem etiam novitii, &c. g dicitio, licite, deest hic in auziq. Cod.

CAP. XXX.

Accedens ad sedem Apostolicam pro instruendo negotio electionis per Decr. Cupientes, eundo hac de causa, stando & redeundo integre (præter quotidianas distributiones) percipit fructus beneficiorum, quos percipere possit in ipsa Ecclesia residendo. Joan. Andr.

Idem.

Cum non deceat alicui suum officium esse damnosum: Statuimus, ut ii, qui juxta constitutionem felicis recordationis Nicolai Papæ tertii prædecessoris nostri super hoc editam, ad Apostolicam sedem venerint, eam circa imminendum electionum negotia instructuri: (cum tales Ecclesiarum suarum a prosequentes utilitatem, ceneri debeant residentes) fructus beneficiorum suorum, quæ obtinent in illis Ecclesiis, quarum negotia prosequuntur, & etiam aliorum, quos recipere, vel possent recipere in ipsis b Ecclesiis residendo, integre (quotidianis distributionibus duntaxat exceptis) recipiant, ad sedem propterea veniendo eandem, ibidemque hac de causa morando, & ad ipsas Ecclesias redeundo, ac si personaliter in eisdem Ecclesiis residerent, non c obstantibus quibuslibet consuetudinibus vel statutis Ecclesiarum suarum contrariis, seu privilegiis quibuscunque, per quæ præmissorum effectus possent quomodolibet impediri.

CAP. XXXI.

Is, qui opponit evidentem defectum scientiæ, vel personæ, contra promovendum ad aliquam dignitatem, pœnitere non potest. Causam reddit. Joan. Andr.

Idem.

Ab eo, qui contra electum, vel postulatam, seu promovendum ad aliquam dignitatem, inter cætera, quæ objicit, evidentem d, notorium seu manifestum scientiæ, vel alium personæ defectum opponit, ipsius defectus oppositio, vel ejus qualitas nequeunt postea revocari. Cum enim opponens (si quod de defectu opposuit hujusmodi, destitui veritate contingat) a prosecutione causæ debeat omnino excludi, & puniri perinde ac si in probatione omnium, quæ objecerat, defecisset: justum est, ut (postquam ad oppositionem eandem processit) nequeat in præjudicium ejus, contra quem opposuit, ulterius pœnitere.

CAP. XXXII.

Canonicus impubes ad electionem non vocatus, non agit de contemptu.

Idem.

Ex eo quod ad electionem Episcopi, quæ te in pupillari constituto ætate, in tua Ecclesia extitit celebrata, cum cæteris ejusdem Ecclesiæ Canonicis non fuisti admissus, de contemptu conqueri, aut electionem eandem impugnare non potes: cum tam juris, quam rationis existat, ut tales (cum discretionem careant) ad præstandum in electione suffragium nullatenus admittantur.

Non professi cum professis, vel conversi Laici cum Clericis, electioni interesse non debent. h. d.

§. 1. In Ecclesiis quoque regularibus, vel monasteriis, hi, qui non sunt tacite, vel expresse professi, non debent cum professis, vel conversi Laici cum Clericis, electionibus interesse.

CAP. XXXIII.

Si ab electione cathedralis, vel regularis Ecclesiæ, in scriptis ex causa probabili appelletur ad Papam, ea pendente confirmatio facta per ordinarij non valet. Requirit Decr. Cupientes, non solum quod electus veniat, sed quod usque ad finem negotiorum

a Suum potest dici id, quod est suum in parte, & non in toto: nam Ecclesia non est tota Canonici: vide gloss. infr. de præb. cum in illis. b al. ita: in dictis Ecclesiis. c al. ita: non obstantibus quibuslibet aliis consuetudinibus. d Vide text. infr. de verbor. signific. c. 2. e Vid. c. inquisitionis. supra de accus. Dominie.

prosequatur: & habet locum etiam, cum appellatur a confirmatione, vel provisione. Joan. Andr.

Idem.

SI postquam ab electione in cathedrali vel regulari Ecclesia celebrata, fuerit in scriptis ex causa probabili, quæ probata deberet legitima reputari, ad sedem Apost. appellatum, electionem ipsam per ordinarij confirmari contingat: hujusmodi confirmatio, nisi prius fuerit canonice ab appellatione ipsa recessum (cum sit ab eo, qui non potuit, a de facto præsumpta) nullam obtinebit roboris firmitatem. Si vero electus, qui juxta constitutionem felicis recordationis Nicolai Papæ tertii, prædecessoris nostri, ad dictam sedem venerat pro electionis suæ negotio prosequendo, de Romana curia sine licentia recesserit, antequam hujusmodi negotium sit finitum, ejus electio auctoritate constitutionis ipsius (quæ non solum ut quis veniat, sed etiam ex sui mente exigit, quod usque ad finem negotium prosequatur) eo ipso viribus evacuatur b omnino. Cum autem ab electionis confirmatione, vel facta provisione per eum, ad quem propter inferiorum negligentiam fuerat devoluta eligendi potestas, ad sedem appellatur eandem: constitutionem prædictam in veniendo, & mittendo, & aliis, quæ perstringuntur, in ea convenit observari.

CAP. XXXIV.

Dispensare possunt Episcopi, & superiores cum habentibus parochiales Ecclesias sibi subiectas, quod usque ad septennium studendo non teneantur ad Sacerdotium promoveri: ad Subdiaconatum tamen debent promoveri intra annum: alias sunt privati. Et illo durante septennio debet in illis Ecclesiis idoneus poni Vicarius, de fructibus Ecclesiæ sustentendus. Elapso septennio debet Rector intra annum in Presbyterum promoveri.

Idem.

Cum ex eo, quod felicis recordationis c Gregorius Papa X. prædecessor noster, statuit in Concilio Lugdun. ut ad regimen parochialium Ecclesiarum assumpti, se ad Sacerdotium promoveri faciant intra annum a sibi commissi regiminis tempore connumerandum d, & personaliter resideant in eisdem: alioquin si intra idem tempus promoti non fuerint, hujusmodi Ecclesiis abque monitione alia sint privati: nonnulli extunc parochiales Ecclesias recusantibus acceptare, legendi & proficiendi (cum eis facultates non suppetant, nec ab Ecclesiarum Prælatibus de aliis beneficiis in plebisque mundi partibus interdum provideatur eisdem) oportunitas sit sublata, in grande universalis Ecclesiæ (quæ ad sui regimen viris literatis permaxime noscitur indigere) dispendium & jacturam: Nos super hoc multorum instantia excitati frequenter, volentes cupientibus in scientia proficere, ut fructus in Dei Ecclesia suo tempore afferre valeant opportunum, utiliter providere: præsentis constitutione sancimus, ut Episcopi, eorumque superiores cum iis, qui hujusmodi subiectas sibi Ecclesias obtinent, vel obtinuerint, in futurum dispensare possint libere, quod usque ad septennium literarum studio insistentes promoveri minime teneantur, nisi ad ordinem Subdiaconatus duntaxat, ad quem intra prædictum annum recipiendum (ne sicut a multis de Christi patrimonio sublimatis olim factum esse dignoscitur, a statu retrocedere valeant Clericali) omnino adstringi volumus: & nisi receperint, pœna contenta in dicto Concilio eo ipso percelli. Porro septennio prædicto durante, iidem Episcopi & superiores sollicitè provideant, ut per bonos & sufficientes vicarios, ab eis in hujusmodi Ecclesiis deputandos, animarum cura diligenter exerceatur, & deserviat laudabiliter in divinis: quibus de ipsarum Ecclesiarum proventibus necessaria congrue

a Gestis a iudice incompetenti sunt nulla. ad hoc supra de jud. et si Clerici. cum si Dom. b alias, vacatur. c Alias ita: dominus Gregorius Papa prædecessor noster. d numerandum.

ministrantur. Elapso vero dicto septennio a, hi, cum quibus fuerit (ut præmittitur) dispensatum, ad Diaconatus, & Presbyteratus ordines inter annum se faciant promoveri: alioquin extunc dictam pœnam (nisi iusta de causa id omiserint) ipso jure se noverint incursums.

CAP. XXXV.

Quatuor dicit, Primo, quod ad pœnam privationis Rectoris parochialis Ecclesiæ non promoti requiritur, quod annus integer sit completus. Secundo, quod annus ille non curris iuste impedito. Tertio, quod post privationem Ecclesiæ eidem conferri non potest. Quarto, quod non promovetur, si eo animo receperat Ecclesiam, ut fructus anni perciperet, tenetur ad restitutionem ipsorum. Et qui ea mente contulit, Ecclesiam servare debet indemnem. Joan. Andr.

Idem.

Commisisti tibi parochialis Ecclesiæ, quanquam tantum de anno transierit, quod intra ipsum nequeas juxta statutum generalis Concilii Lugdunensis ad Sacerdotium promoveri: non est nisi tunc demum, cum ex toto b fuerit ipse annus elapsus, censenda vacare, nec potest alteri antea te nolente conferri. Annus autem hujusmodi, qui a tempore illo incipit, quo ipsius Ecclesiæ regimen commissum tibi extitit, & possessionem ejus pacificam habuisti, vel per te stetit, quo minus haberes eandem, tibi non currit, si promoveri iusto impedimento detentus intra tempus hujusmodi nequivisti. Porro si intra dictum tempus non fueris rationabili causa cessante promotus, tibi Ecclesia ipsa, qua dicti statuti auctoritate jam privatus existis (ne statutum ipsum fiat ludibrio, debitoque frustratur effectu, & non rebus, sed verbis, cum sit potius contrarium faciendum, lex imposita videatur) nullatenus ea vice poterit iterato conferri. Cæterum si promoveri ad Sacerdotium non intendens, parochialem receperis Ecclesiam, ut fructus ex ea per annum percipias, ipsam postmodum dimissurus (nisi voluntate mutata promotus fueris) teneberis ad restitutionem fructuum eorundem: cum eos receperis fraudulenter. Illum autem, qui eam tibi contulit, cum te non crederet ad hujusmodi ordinem promovendum (præter divinam, quam exinde incurrit offensam) ad servandam indemnem eandem Ecclesiam decernimus obligari.

CAP. XXXVI.

Abbas exemptus eligitur in Episcopum: sed transire non potest sine licentia Papæ, vel Legati de latere.

Idem.

SI Abbatem Ecclesiæ Romanæ immediate subiectum in vestrum Episcopum elegistis, reprehendi exinde nulla ratione potestis: ei tamen ab alio, quam a nobis, vel Apostolicæ sedis Legato, si sit in provincia de latere c nostro missus, dari non potest licentia suam deserendi monasterium, & ad vestrum Ecclesiam transeundi.

Legatus de latere potest confirmare electiones Episcoporum exemptorum: reliqui non sine speciali mandato. Joan. Andr.

§. 1. Hujusmodi vero Legatus, qui majus omnibus post Rom. Pontificem in provincia sibi decreta imperium cæsetur habere, Archiepiscoporum, Episcoporum, & exemptorum electiones potest ex officio confirmare. Alii autem Legati hoc nequeunt, nisi id eis a sede ipsa specialiter sit commissum.

CAP.

a Dispensare non potest Episcopus ultra septennium cum curato super non promotione ad Sacerdotium. b Ubi statutum præcipit certam pœnam solvendam intra annum, illa pœna peti non potest, donec annus totaliter sit elapsus. c De triplici genere legatorum, vide gloss. in c. 1. de off. leg. & Dom. meum Brunellum in lib. de potest. legati. Font.

C A P. XXXVII.

Si Compromissarius non eligit intra tempus juris, ad proximum superiorem devolvitur potestas providendi. Si eligit, sed indignum, indistincte redit ad compromittentes, nisi id scienter ratum habuerint. Idem, si electus idoneus non consentit. Si Compromissarius scienter eligit indignum, ipse solus ab Ecclesiasticis beneficiis triennio est suspensus, nisi id compromittentes scienter ratum habuerint. Et poena predicta suspensionis non habet locum in Episcopo compromissario, nec in electione inferiorum Episcoporum. Et restringitur illa poena ad beneficia, quae obtinetur in Ecclesia offensa. Et idem in beneficiis illius, qui deficit in probatione ejus, quod obicit in personam. Joan. Andr.

Idem Bonifacius VIII. (an. 1299. Romae.)

SI Compromissarius, in quem defuncto Episcopo transfertur eligendi potestas, negligenter intra tempus a jure statutum eligere praetermittat, ad superiorem proximum potestas devolvitur providendi, sibi que compromittentes impudent, qui in talem potestatem hujusmodi transfulerunt.

Si vero eligat, sed indignum, tunc sive scienter id fecerit (cum dolus ipsius eis, qui non sunt in culpa, non debeat imputari b) sive etiam ignoranter (cum suo fit functus officio) eligendi potestas (nisi & ipsi scienter electionem talem ratam habuerint) libere revertitur ad eosdem. Idem fit, cum eligit idoneum, sed electus renuit consentire.

Porro eo casu, dum scilicet indignus eligitur ab eodem, compromittentes, quos illius odio non convenit prae-gravari, nequaquam (nisi sicut praemittitur, ratum habuerint) puniuntur: sed ipse [ut poena suam auctorem teneat] a beneficiis Ecclesiasticis triennio juxta Lateranense Concilium suspenditur ipso jure. Hujusmodi quoque poena nec in Episcopo, si ad eligendum fiat compromissarius, sic peccante (cum de jure nullam sententiam suspensionis incurrat, nisi de ipso expressa mentio habeatur) nec in aliorum Episcoporum, & superiorum ipsorum electionibus, cum peccatur in ipsis, vindicat sibi locum. Restringitur etiam dicta poena solum ad ea beneficia, quae sic peccans in illa obtinet Ecclesia, quam taliter eligendo specialiter noscitur offendisse. Et idem in illius beneficiis est censendum, qui alicujus electionem, postulationem, aut provisionem impugnans in probatione deficit ejus, quod obicit in personam.

C A P. XXXVIII.

Procurator ad appellandum secundum formam c. Ut circa, non est idoneus, nisi omnia obiecta, & forma juramenti in procuratorio exprimantur. h. d. secundum Panorm.

Idem.

PROcurator ad appellandum contra electionem, postulationem, aut provisionem alicujus c, non aliter idoneus de cetero reputetur, quam si omnia, quae in formam obicere, vel personas, & propter quae appellare intendit, singulariter, & clare in ejus procuratorio sint expressa: habeatque speciale mandatum jurandi corporaliter in eorum animas, quorum procurator existit, quod ipsi credunt expressa hujusmodi vera esse, & se posse probare.

C A P. XXXIX.

Cassata confirmatione, vel cassa nunciata, propter defectum jurisdictionis, vel solemnitatem omissam: non propter hoc electio cassata dicitur. Joan. Andr.

Idem.

a Electio potest fieri antequam Episcopus tradatur sepulturae, de quo vide c. Bone, supra eodem. b Vide l. fin. C. de acq. pos. ubi ejus delictum concernit processum, & poenam. de Anch. Font. d. dictio, alicujus, deest in manuscr. Codicib.

SI confirmationem electionis a propter debitam juris solemnitatem in confirmatione ipsa omissam, vel ex eo, quia ipse, qui confirmavit, confirmandi non habuit potestatem, cassari, seu cassam, & irritam nunciari contingat: non propter hoc praecedens electio (si alias sit canonica) intelligitur confirmari.

C A P. XL.

Si vacante cathedrali, regulari, vel collegiata Ecclesia, singulares personae Capituli, vel Conventus occupant bona a Praelato dimissa, vel vacationis tempore obvenientia, donec plene restituant, ab officio, & quibuscumque beneficiis sunt suspensi: non obstantibus privilegiis, statutis, & consuetudinibus quacunque firmitate vallatis. Joan. Andr.

Idem.

QUIA saepe contingit, quod cathedralibus, & regularibus, ac collegiatis Ecclesiis vacantibus, Capitula, conventus, collegia c, & singulares earundem personae bona a Praelato ipsarum dimissa, vel vacationis tempore obvenientia, quae in utilitatem dictarum Ecclesiarum expendi, vel futuris deberent successoribus fideliter reservari, occupant, inter se dividunt, surripiunt, dilapidant, dissipant, & consumunt in earum grave dispendium, & jacturam: Nos ipsorum ausus reprimeret, ac Ecclesiarum indemnitate praecavere volentes decernimus, ut ii, qui praemissa de cetero praesumpserint, eo ipso sint, & tamdiu maneat ab officio, & beneficiis quibuscumque suspensi, donec plene restituerint quicquid de bonis perceperint supradictis: non obstantibus quibuslibet privilegiis, vel indulgentiis, aut contrariis consuetudinibus, constitutionibus, vel statutis, juramento, confirmatione sedis Apostolicae, aut alia quacunque firmitate vallatis, quae omnia quoad hoc auctoritate Apostolica revocamus, cassamus, & irritamus, ac nullius deinceps esse volumus firmitatis.

C A P. XLI.

Decretalis, Ut circa, solum in extrajudicialibus appellationibus locum habet: in judicialibus autem antiqua jura servanda sunt. h. d. Joan. Andr.

Idem.

CONstitutio fel. record. Greg. Papae praed. nostr. edita in Concilio Lugdun. formam exprimit, secundum quam ab iis, qui in d electionibus, postulationibus, aut provisionibus se opponunt, debeat appellari: locum sibi non vindicat, nisi solum, cum in eis extra iudicium appellatur.

Quando vero in iudiciis e in hujusmodi negotiis appellari contingit, anteriora jura [cum per eam immutata non fuerint] observari oportet.

C A P. XLII.

Habens plenam administrationem cathedralis Ecclesiae in spiritualibus, & temporalibus jurisdictionalia exercere potest: sacramentalia non, nisi Episcopus fuerit. h. d. Dom.

Idem.

IS, cui procuratio, seu administratio cathedralis Ecclesiae plena, & libera in spiritualibus, & temporalibus a sede Apostolica [cui soli hoc competit] est commissa: potest [alienatione bonorum immobilium duntaxat excepta] omnia, quae jurisdictionis Episcopalis existunt, & quae potest electus exequi confirmatus, libere exercere.

Illi quippe, quae ministerium consecrationis exposcunt (nisi fuerit Episcopus) per alios faciat Episcopos expediri.

CAP.

a Secundum Doctorem. iste text. habet locum etiam in aliis confirmationibus. vide Felinum in c. constitutus. de rescript. Font. b Jura debent adaptari iis, quae saepe contingunt. vide gloss. de spons. impub. literas. c Quomodo puniantur colleg. vid. Bart. in l. aut facta. ff. de pen. c. si civitas de sent. excom. de Anchar. Font. d dictio, in, deest in manuscr. & al. in iudicio.

C A P. XLIII.

Monialis non eligit, nisi peregerit duodecimum annum, & sit tacite, vel expresse professa: nec eligitur, nisi peregerit trigessimum annum, & fuerit expresse professa. hoc dicit prima pars usque ibi, Sane. Joan. Andr.

Idem.

INdemnitibus a monasteriorum Monialium, quae frequenter propter electiones in discordia celebratas, in ipsis grandia in spiritualibus, & temporalibus dispendia patiuntur, occurrere desiderabiliter affectantes: statumimus, ut cum in eis fuerit electio facienda, nulla Monialis (nisi duodecimum annum peregerit, & professa fuerit tacite, vel expresse) ad eligendum cum aliis admittatur. Nec in Abbatissam, ac Priorissam (ubi per Priorissam monasterium gubernatur) de cetero eligatur aliqua, nisi trigessimum annum compleverit, & expresse professa fuerit ordinem regularem.

Non obstante contradictione, vel appellatione quacunque, electa a duabus partibus numero, cum per scrutinium proceditur, examinatione praemissa per officium praesidentis confirmatur, & benedicitur. Item publicato scrutinio, antequam ad actus extraneos se divertant, eligentes possunt accedere ad illam, quae majorem partem Conventus numero habet, & si per accessum ad duas partes pervenerint (sicut in primo casu) confirmabitur, & benedicitur, non tamen admetur contradicentibus potestas denunciandi, vel accusandi, cum Abbatissa fuerit benedicta, & possessionem adeptam. Item de objectis contra electam a majori parte Conventus, quae tamen duas partes nec a principio, nec per accessum habet, ante confirmationem sine strepitu, & figura iudicii inquiretur. Ipsa tamen [alienatione bonorum, & Monialium receptione sibi interdictis] interim ministrabit. Item a minori parte electae nullum jus acquiritur, nec alia possunt accedere ad eam: nec ibi fit collatio, nisi numeri ad numerum. h. d.

S. 1. Sane b si ad electionem per formam scrutini procedatur, & [votis in diversa divis] electiones c per plures in discordia celebrari contingat: ea, quae a duabus partibus numero fuerit celebrata [exceptione, seu contradictione, aut appellatione quacunque partis alterius non obstante] per superiorem [prius tamen ex officio, prout spectat ad ipsum, diligenti examinatione praemissa] si alias inventa fuerit canonica, confirmatur: & confirmata electa, si Abbatissa extiterit, benedictio impendatur. Si autem nulla earundem electionum a partibus fuerit celebrata duabus, tunc non obstante, quod sit publicatum scrutinium, & ad electionem processum, possint Moniales, quae in aliam, vel in aliis diviserant vota sua, licite per consensum, antequam ad actus divertant extraneos, omni pravitate cessante, ad illam accedere, quae ab aliis majorem partem Conventus numero facientibus est electa. Et si per accessum hujusmodi ad duas partes pervenerit poterit, illis, quae antea in eam consenserant computatis, confirmetur d, & benedicitur, ac si duas partes ab initio habuisset, ut in casu proximo est praemissum e. Verum si quae fuerint Moniales, quae postquam in praemissis casibus talis confirmata, & benedicta extiterint, ac possessionem suae administrationis fuerit affectata, voluerint in modum denunciationis, vel accusationis, ut a dignitate deiciatur adeptae, proponere aliquid contra ipsam, eis per praedicta proponendi minime sit sublata facultas. Si vero ad illam, quae a majori parte [ut praemittitur] est electa, noluerint alia accedere Moniales: vel si accesserint, non tot tamen, quod cum aliis prius in eam consentientibus faciant

a De materia hujus r. §. vide quod novissime diffinit Conc. Trid. sess. 25. de regular. & monial. c. 7. vide Conc. Arahenf. c. 19. b de articulo hujus §. & seq. vid. quod novissime sancit Conc. Trid. sess. 25. tit. de regularib. & monialib. cap. 6. c in antiq. Codic. ita: electiones plures in discordia, absque distinctione. Per. d al. ita: & confirmatur, & benedicitur. e al. expressum.

Tom. II.

duas partes: tunc super a obiectibus partis alterius, si quae fuerint, & super aliis, quae in tali negotio sunt ex officio inquirenda, plene sine strepitu iudicii, & figura per superiorem inquiretur primitus, antequam confirmetur electio, vel etiam infirmetur: sed interim praesentis constitutionis auctoritate in spiritualibus, & temporalibus libere administrat: sic tamen, quod de rebus monasterii nil penitus alienet, nec aliquam in Monialem recipiat quoquo modo. Si qua vero a minori parte Conventus numero nominata fuerit, vel electa, ex nominatione, vel electione hujusmodi [quas eo ipso, quod pars minor eas fecerit, vires aliquas nolumus obtinere] ipsi jus aliquod quomodolibet non queratur: nec ad eam ab aliis per consensum in hoc casu valeat accessus haberi. Ut autem cum per praedictam formam proceditur, facilius in hujusmodi Monialium electionibus ad concordiam veniatur: decernimus, ut non zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, sed solum numeri ad numerum fiat collatio in eisdem.

Electae per compromissum benedictio impendatur, non obstante minoris partis contradictione: sed si major se ei opponat, libere ministrabit, nec confirmabitur. Si autem ei se opponat pars in duplo major, non ministrabit, nec confirmabitur, sed expectabitur litis eventum. h. d.

S. 2. Ceterum si per formam compromissi fuerit in electione processum, & electae pars aliqua se opponat: si minor, ipse [ut in forma scrutini statuitur] confirmetur electio, & eidem benedictio impendatur, partis ejusdem contradictione, vel exceptione, aut appellatione qualibet non obstante: sed per hoc denunciandi, vel accusandi eam postmodum sibi via minime sit praclusa. Si major, ejus (donec de objectis b & aliis, ut in eadem forma scrutini praemittitur, fuerit inquisitum) confirmatio, vel infirmatio differatur: sed interim (ut praedicitur) libere administrat, nisi forsitan pars opponentium extiterit duplo major: tunc enim administrare ipsam nolumus, sed litis eventum potius expectare.

Si ab opponentibus in casibus praemissis appellatur, Constitutio: Ut circa, servabitur: sed Moniales ad sedem Apostolicam personaliter non venient, sed procuratores secundum constitutionem, Curientes, mittent. h. d. Joan. Andr.

S. 3. Porro si in hujusmodi electionum negotiis contigerit [in illis duntaxat casibus, in quibus oppositiones juxta praemissa fuerint admittendae] ad sedem Apostolicam appellari: appellantes formam constitutionis felicitis recordationis Gregorii Papae praedecessoris nostri, editae in Concilio Lugdunensi diligentius servare teneantur. Sed cum eas propter sexus verecundiam c, suaeque conditionis statum non deceat, nec ipsis expediat publico coetui demonstrari, aut extra sua monasteria evagari, nolumus quod electae, vel etiam eligentes aut appellantes, seu haec, contra quas appellatum fuerit, ad eandem sedem personaliter veniant quoquo modo. Sed procuratores sufficienter instructos, juxta constitutionem pie memoriae Nicolai Papae tertii, praedecessoris nostri, ad sedem ipsam transmittant: per eos electionum, ac appellatio: um, & postulationum suarum prosecutura negotia, prout iustitia suadebit: poenam in dicta constitutione contentam ipso jure, si hoc non fecerint, incursum.

Ponentes, vel nutriendes discordiam in electione Monialium, ipso jure sunt excommunicati. h. d. Joan. Andr.

S. 4. Postremo hi, quos ad dirigendas in hujusmodi electionibus Moniales eisdem deinceps contigerit evocari, ab his profus abstineant, per quae inter eas super E e e facien-

a Al. ita: super obiectis partis alterius, si quae, &c. b al. obiectibus. c Vide hic effectum verecundiae per Anchar. & filius. ff. de cond. instit. Font.